

CĂN - NGUYÊN DANH - TỪ KHOA - HỌC (1)

(tiếp theo)

LÊ-VĂN-THỜI và NGUYỄN-VĂN-DƯƠNG

AQUA-, **AQU(I)-** La-tinh *aqua*, nước.

Thủy
水

Aquaplane , m. Lt. <i>aqua</i> , nước + <i>planus</i> , cùng một mực	Aquaplane , n.	Tấm thủy-bình
Aquapuncture , f. Lt. <i>aqua</i> , nước + <i>punctura</i> , sự chích	Aquapuncture , n.	Y. Sự thủy-châm
Aquarelle , f. Y-đại-lợi <i>acquarella</i> , màu hòa nước < <i>acqua</i> , nước < Lt. <i>aqua</i> , nước	Aquarelle , n.	Màu thủy-thái; thủy-thái-họa
Aquarium , m. Lt. <i>aquarium</i> , thùng chứa nước < <i>aqua</i> , nước	Aquarium , n.	Thùng nuôi cá

(1) Xem *Danh-từ Chuyên-môn*, 1972, 6, 15; 1973, 7, 21; 1974, 8, 25.

<p>Aquatinte ou aqua-tinta, f. Y-dại-lợi <i>acqua tinta</i>, nước nhuộm : <i>acqua</i> < Lt. <i>aqua</i>, nước, và <i>tinta</i> < Lt. <i>tinctus</i>, sự nhuộm</p>	<p>Aquatint, n.</p>	<p>Phép thủy-lu; bản thủy-lu (1)</p>
<p>Aquatique, a. Lt. <i>aquaticus</i>, thuộc nước, sống trong nước < <i>aqua</i>, nước</p>	<p>Aquatic, a.</p>	<p>Thủy-sinh</p>
<p>Aqueduc, m. Lt. <i>aquaeductus</i>, quyên, dẫn nước vào đồn-diên của mình, ống dẫn nước < <i>aquae</i>, thuộc-cách của <i>aqua</i>, nước + <i>ductus</i>, sự dẫn, ống dẫn</p>	<p>Aqueduct, n.</p>	<p>Cống nước; thủy-đạo</p>
<p>Aqueux, a. Lt. <i>aquosus</i>, có nhiều nước, ướt, như nước < <i>aqua</i>, nước</p>	<p>Aqueous, a.</p>	<p>Có nước</p>
<p>Aquiculture, f. Lt. <i>aqua</i>, nước + <i>cultura</i>, sự trồng-trọt, canh-tác < <i>cultus</i>, sự săn sóc, trồng trọt, canh-tác < <i>cultus</i>, phân-từ quá khứ của <i>colere</i>, trồng trọt, canh-tác</p>	<p>Aquiculture, or aquaculture, n.</p>	<p>Thủy-canh</p>
<p>Aquifère, a. Lt. <i>aqua</i>, nước + <i>ferre</i>, mang</p>	<p>Aquiferous, a.</p>	<p>Tích-thủy</p>

(1) Lu 錄 , chạm khắc.

Aquosité, f.

Lt. *aquosus*, có nhiều
nước, ướt, như nước <
aqua, nước

Aquosity, n.

Tính có nước

ARACHN(O)- Hy-lạp *arakhnê*, con nhện.

Tri-thù Tri

蜘蛛 吐

Arachnéen , a. Hl. <i>arakhnê</i> , con nhện	Arachnoid , a.	ĐỘNG. Thuộc loài nhện, thuộc loài tri-thù; giống như mạng nhện
Arachnides , m.pl. Hl. <i>arakhnê</i> , con nhện	Arachnids , n.pl.	ĐỘNG. Loài nhện, loài tri-thù
Arachnidisme , m. Hl. <i>arakhnê</i> , con nhện + tiếp-vi-ngữ <i>-isme</i> < La-tinh <i>-ismus</i> , Hy-lạp <i>-ismos</i> , chỉ một trạng-thái bất-bình-thường	Arachnidism or arachnoidism , n.	Y. Bệnh tri-thù, bệnh nhện cắn
Arachnodactylie , f. Hl. <i>arakhnê</i> , con nhện + <i>daktulos</i> , ngón của tay chân	Arachnodactyly , n.	Y. Chứng ngón nhện, tật ngón nhện
Arachnoïde , f. Hl. <i>arakhnê</i> , con nhện + <i>eidos</i> , hình-trạng	Arachnoid n.	ĐÔNG-Y. Tri-võng mạc, tri-mạc
Arachnoidite ou arachnitis , f. Hl. <i>arakhnê</i> , con nhện + <i>eidos</i> , hình-trạng + tiếp-vi-ngữ y-học <i>-ite</i> < tiếp-vi-ngữ Hy-lạp <i>-itis</i> , chỉ sự sưng, viêm.	Arachnoiditis or arachnitis , n.	Y. Tri-võng-mạc-viêm, tri-mạc-viêm

ARBOR(I)- La-tinh *arbor, arboris*, cây.

Thụ
樹

Arborescent, a.

Lt. *arborescens*, phân-từ
hiện-tại của *arborescere*,
thành cây < *arbor*, cây

Arborescent, a. Thụ-hoá

Arboriculture, f.

Lt. *arbor, arboris*, cây +
cultura, sự trồng

Arboriculture, n. NÔNG.
Khoa trồng cây

Arborisation, f.

Lt. *arbor, arboris*, cây +
tiếp-vĩ-ngữ *-ation* <
tiếp-vĩ-ngữ La-tinh
-atio, -ationis, dùng để
biến một động-từ thành
một danh-từ và có
nghĩa : 1. một hiện-
tượng hay một sự kiện
đang trở thành, đang
xảy ra ; 2. kết-quả của
sự kiện này

Arborization, n. Sự thụ-trạng-hoá

ARCH(É) Hy-lạp *arkhê*, nguyên-thủy, nguồn-gốc, sự khởi đầu ;
cầm đầu, cai-trị.

Nguyên
原

Archégone, m.

Tân-La-tinh *archegonium* < Hl. *arkhegonos*,
ban sơ, nguyên-thủy <
arkhê, khởi đầu +
gonos hoặc *gonê*, sự sinh-
sản, nòi giống

Archegonium, n. THỰC. Nguyên-
noãn-cơ

Archentéron, m.

Hl. *arkhê*, khởi đầu,
nguyên-thủy + *enteron*,
ruột

Archenteron, n. ĐỘNG. Nguyên-
tràng

Archéspore, f.

Hl. *arkhê*, khởi đầu +
spora, hạt giống

Archespore, or
archesporium,
n. THỰC. Nguyên-
bào-tử

Archétype, m.

Lt. *archetypum* < Hl.
arkhêtupos < *arkhê*, khởi
đầu, nguyên-thủy +
tupos, chữ khắc, chữ,
kiểu-mẫu

Archetype, n. Nguyên-kiểu

ARCHÉO- Hy lạp *arkhaios*, xưa, cũ.

Cổ

古

Archaïque, a.

Hl. *arkhaios* < *arkhaios*, xưa, cũ

Archaic, a.

Xưa, cũ

Archéologie, f.

Hl. *arkhaiologia* < *arkhaios*, xưa, cũ + *logos*, sự luận, sự học

Archaeology or
archeology, n.

Khảo-cổ-học

Archéopteryx, m.

Hl. *arkhaios*, xưa, cũ + *pteryx*, cánh

Archaeopteryx,
n.

Cổ-điều (thủy-tổ-điều)

ARCHI-, **-ARCHIE** Tiếp-đầu-ngữ Hy-lạp *arkhi-* < *arkhos*, người cầm đầu, có nghĩa cầm đầu, đứng đầu, chánh, chủ yếu, trên hết, thượng đẳng.

Archange, m. Hậu-Lt. <i>archangelus</i> < Hl. <i>arkhaggelos</i> < <i>ar-</i> <i>khi-</i>, đứng đầu, thượng- đẳng + <i>aggelos</i>, sứ-giã, thiên-thần	Archangel. n.	TÔN. Thượng- đẳng thiên-sứ
Archevêque, m. Lt. <i>archiepiscopus</i> < Hl. <i>arkhiepiskopos</i> < <i>arkhi-</i> đứng đầu + <i>episkopos</i>, giám-thị	Archbishop, n.	TÔN. Tổng-giám- mục. Tổng-chủ- giáo
Archicarp, m. Hl. <i>arkhi-</i> đứng đầu + <i>karpos</i>, quả	Archicarp, n.	THỰC. Nguyên- quả
Archidiacon, m. Lt. <i>archidiaconus</i> < <i>ar-</i> <i>khidiakonos</i> < <i>arkhi-</i> đứng đầu, thượng-đẳng + <i>diakonos</i>, người phụng-sự, giáo-chủ	Archdeacon, n.	TÔN. Tổng-trợ-tế (phó-chủ-giáo)
Archiduc, m. Hl. <i>arkhi-</i> đứng đầu, thượng-đẳng + danh- từ <i>duc</i> < Lt. <i>dux</i>, <i>ducis</i>, người cầm đầu	Archduke, n.	Đại-công, thân- vương
Architecte, m. Lt. <i>architectus</i> < Hl. <i>ar-</i> <i>khitektôn</i>, kiến-trúc-sư < <i>arkhi-</i> đứng đầu + <i>tektôn</i>, thợ làm sườn nhà, thợ	Architect, n.	Kiến-trúc-sư

- Architectonique, a.**   Architectonic, a.   (Thuộc) thuật kiến-trúc
 Lt. *architectonicus* < Hl. *arkhitektonikê*, thuộc thuật kiến-trúc < *arkhi-*, đứng đầu + *tektôn*, thợ làm sườn nhà, thợ
- Architectonique, f.**   Architectonics,   Thuật kiến-trúc
 Lt. *architectonicus* < Hl. *arkhitektonikê*, thuộc thuật kiến-trúc < *arkhi-* đứng đầu + *tektôn*, thợ làm sườn nhà, thợ
 n. pl.
- Monarchie, f.**   Monarchy, n.   Quân-chủ
 Lt. *monarchia* < Hl. *monarkhia* < *monarkhos*, cai-trị một mình < *monos*, một mình + *arkhos*, người cầm đầu < *arkhein*, chỉ-huy, cai-trị
- Patriarchie, f.**   Patriarchy, n.   Tộc-trưởng-trị
 Hl. *patriarkhia* < *patriarkhês*, tộc-trưởng < *patria*, gia-đình, gia-tộc < *patêr*, cha + *arkhos*, người cầm đầu < *arkhein*, chỉ-huy, cai-trị

AREN(A)— La-tinh *arena*, (hoặc *harena*) cát ; bãi cát ; vũ đài, sa-trường.

Sa
沙

Arénacé, a.

Lt. *arena*, cát

Arenaceous, a.

(Thuộc) cát, có chứa cát

Arène, f.

Lt. *arena*, cát, bãi cát, vũ-đài, sa-trường

Arena, n.

Vũ-đài, sa-trường

Arénation, f.

Lt. *arena*, cát + tiếp-vi-ngữ *-ation* < tiếp-vi-ngữ La-tinh *-atio*, *-ationis*, dùng để biến một động-từ thành một danh-từ có nghĩa: 1. một hiện-tượng hay một sự kiện đang trở thành, đang xảy ra ; 2. kết-quả của sự kiện này

Arenation, n.

Y. Phép sa-dục

Arénicole, a.

Lt. *arena*, cát + *colere*, ở

Arenicolous, a.

Sa-sinh

ARÉO- Hy-Lạp *araios*, mỏng, mỏng-mạnh, thưa, không trù-mật, không nặng.

Aréomètre, m. Hl. <i>araios</i> , mỏng-mạnh + <i>metron</i> , sự đo	Areometer or araeometer, n.	LÝ. Phù-kế
Aréométrie, f. Hl. <i>araios</i> , mỏng-mạnh + <i>-metria</i> < <i>metron</i> , sự đo	Areometry, n.	LÝ. Phép phù-kế
Aréostyle, m. Lt. <i>araeostylos</i> < Hl. <i>araiostulos</i> , có cột cách nhau rất xa < <i>araios</i> , thưa + <i>stulos</i> , cột	Areostyle or araeostyle, n.	KIẾN. Sơ-trụ (1)
Aréosystyle, m. Hl. <i>araios</i> , thưa + <i>sun</i> , cùng nhau + <i>stulos</i> , cột	Areosystyle or araeosystyle, n.	KIẾN. Sơ-liên-trụ

(1) Sơ 疏, thưa, xa.

ARÉO- Hy-lạp *Arês* (thuộc-cách : *Areos*), tên vị thần chiến-tranh. Người La-Mã gọi vị thần này là Mars.

<p>Aréopage, m. Lt. <i>areopagus</i> < Hl. <i>Areios pagos</i>, cái đồi của thần <i>Arês</i> < <i>Areios</i>, của thần <i>Arês</i>, và <i>pagos</i>, đồi</p>	<p>Areopagus, n.</p>	<p>Cờ-Hy pháp-dinh⁽¹⁾. Bác-học-viện</p>
<p>Aréotectonique, f. Hl. <i>Arês</i>, thần chiến-tranh + <i>tektonikê</i> < <i>tektonikos</i> < <i>tektôn</i>, <i>tektonos</i>, thợ làm sườn nhà, người xây cất</p>	<p>Areotectonics, n.</p>	<p>BINH. Thuật công-thủ thành-lũy ;</p>

(1) Tục truyền rằng chính tại đồi *Arês* này, Tòa-án Hy-lạp đã tha bổng *Oreste* về tội giết mẹ là *Clytemnestre* (để trả thù cha là *Agamemnon*).

ARGYR(O) Hy-lạp *arguros*, bạc.

Ngân
銀

Argyrie ou argyrose , f. Hl. <i>arguros</i> , bạc	Argyria or argyriasis or argyriosis or argyrisim , n.	Y. Chứng nhiễm-bạc
Argyrisme , f. Hl. <i>arguros</i> , bạc + tiếp-vi-ngữ <i>-isme</i> < Latinh <i>-isme</i> , Hy-lạp <i>-ismos</i> , chỉ một trạng-thái bất-bình-thường	Argyrisim , n.	Y. Bệnh bạc
Argyrodite , f. Hl. <i>argurôdês</i> , chứa nhiều bạc < <i>arguros</i> , bạc	Argyrodite , n.	KHOÁNG. Argiro-dit (1)
Argyrophile , a. Hl. <i>arguros</i> , bạc + <i>phil-ein</i> , yêu, thích	Argyrophil, or argyrophile , a.	Y, SINH. Thân-bạc

(1) *Argirodit* là một quặng chứa bạc, germanium và lưu-hiỳnh Ag_8GeS_6 .

ARITHMO-, -ARITHME Hy-lạp *arithmos*, số.Số
數

Arithmétique , f. Lt. <i>arithmetic</i> < Hl. <i>arithmêtikê</i> (1) thuật đếm, số-học < <i>arithmê- tikos</i> , thuộc về số, về đếm < <i>arithmein</i> , đếm < <i>arithmos</i> , số	Arithmetic , n.	Số-học
Arithmomancie ou arithmancie , f. Hl. <i>arithmos</i> , số + <i>man- teia</i> , sự bói	Arithmomancy or arithmancy , n.	Thuật số-bốc (2)
Logarithme , m. Tân-La-tinh <i>logarithmus</i> < Hl. <i>logos</i> , sự tương- quan, tỉ-lệ + <i>arithmos</i> , số	Logarithm , n.	Logarithm, đối-số (3)

(1) Nói cho đúng hơn, *arithmêtikê* là chữ vắn-tắt của *hê arithmêtikê tekhnê* (ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη), như Platon đã dùng trong « Chánh-thể Cộng-hòa », có nghĩa kỹ-thuật đếm, số-học.

(2) Bốc 卜, bói

(3) Đối 對, đáp lại, ứng với.

ARRHEN(O)- Hy-lạp *arrhên*, giống đực.

Hùng
雄

Arrhénite, f.

Hl. *arrhên*, giống đực + tiếp-vĩ-ngữ *-ite* < tiếp-vĩ-ngữ La-tinh *-ita, -ites* hoặc Hy-lạp *-ites*, chỉ một sản-phẩm, một khoáng-vật, v.v.

Arrhenite, n.

KHOÁNG. Arenit

Arrhénoblastome, m.

Hl. *arrhên*, giống đực + *blastos*, mầm + tiếp-vĩ-ngữ y-học *-ome* < tiếp-vĩ-ngữ Hy-lạp *-ôma*, chỉ những bệnh bướu độc, bệnh tân-tạo (ung:-hư)

Arrhenoblastoma, Y. Bướu hùng-sơ-
n. bào

Arrhénotoquie, f. ou
arrhénotokie, f.

Hl. *arrhên*, giống đực + *-tokos*, sự sinh

Arrhenotoky, n.

SINH. Sự hùng-
sinh

ARTERI(O)— Hy-lạp *artêria*, động-mạch. Danh-từ *artêria* có lẽ do *aêr*, không-khí + *têrein*, giữ, vì thuở xưa các y-sĩ cho rằng động-mạch có chứa không-khí.

Động-mạch

動脈

Artère, f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch	Arteria or artery, n.	SINH, Y. Động- mạch
Artériectasie, f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>ektasis</i> , sự nở	Arteriectasia or arteriectasis, n.	Y. Động-mạch- trướng
Artériectomie, f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>ektômê</i> , sự cắt bỏ < <i>ektemnein</i> , cắt bỏ, cắt rời ra	Arteriectomy or arterectomy, n.	Y. Thuật thiết-đoạn động-mạch
Artériectopie, f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>ektopos</i> , ngoài chỗ, ngoài vị-trí < <i>ek</i> , ở ngoài + <i>topos</i> , chỗ, vị- trí	Arteriectopia, n.	Y. Động-mạch sai- vị
Artériel, a. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch	Arterial, a.	Y. (Thuộc) động- mạch
Artériogramme, m. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>gramma</i> , chữ viết, dấu hiệu	Arteriogram, n.	Y. Động-mạch-đồ
Artériographie, f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>graphein</i> , viết, ký	Arteriography, n.	Y. Phép động- mạch-ký
Artériole, f. Tân - La - tinh <i>arteriola</i> , súc-tiêu-từ của <i>arteria</i> , động-mạch < Hl. <i>artê- ria</i> , động-mạch	Arteriola or arteriole, n.	Y. Tiểu-động-mạch

Artériolithe , m. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>lithos</i> , đá	Arteriolith , n.	Y. Động-mạch kết-thạch (sạn-động-mạch)
Artériologie , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>logos</i> , sự luận, sự học	Arteriology , n.	Y. Động-mạch-học
Artériopathie , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>pathos</i> , bệnh	Arteriopathy , n.	Y. Bệnh động-mạch
Artériorrhaphie , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>rhapê</i> , sự khâu	Arteriorrhaphy , n.	Y. Thuật khâu động-mạch
Artériosclérose , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>sklêros</i> , cứng	Arteriosclerosis , n.	Y. Động-mạch ngành-hoá
Artériothérapie , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>therapeia</i> , sự săn-sóc, sự chữa trị < <i>therapeu-</i> <i>ein</i> , săn-sóc, chữa-trị	Arteriotherapy , n.	Y. Động-mạch liệu-pháp
Artériotomie , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + <i>tomê</i> , sự cắt, sự thiết-khai < <i>temnein</i> , cắt, thiết-khai	Arteriotomy , n.	Y. Thuật thiết-khai động-mạch, thuật mở động-mạch
Artérite , f. Hl. <i>artêria</i> , động-mạch + tiếp-vi-ngữ y-học <i>-ite</i> < tiếp-vi-ngữ Hy-lạp <i>-itis</i> , chỉ sự sưng, viêm	Arteritis , n.	Y. Động-mạch-viêm

ARTHRO- Hy-lạp *arthron*, chỗ nối, khớp, khớp-xương.
Trước một nguyên-âm, *arthr-*

Quan-tiết   Tiết

問   節   節

Arthralgie, f. Hl. <i>arthron</i>, chỗ nối, khớp + <i>algos</i>, sự đau	Arthralgia, n.	Y. Quan-tiết-thống
Arthrectomie, f. Hl. <i>arthron</i>, chỗ nối, khớp + <i>ektomê</i>, sự cắt bỏ < <i>ektemnein</i>, cắt rời ra, cắt bỏ	Arthrectomy, n.	Y. Thuật thiết-đoạn quan-tiết
Arthrite, f. Lt. <i>arthritis</i>, bệnh thống- phong (goutte) < Hl. <i>arthritis</i>, bệnh thống- phong < <i>arthron</i>, chỗ nối, khớp + tiếp-vi- ngữ y-học <i>-ite</i> < tiếp- vĩ-ngữ Hy-lạp <i>-itis</i>, chỉ sự sưng, viêm	Arthritis, n.	Y. Quan-tiết-viêm
Arthritisme, m. Do danh-từ y-học <i>arthri- te</i> mà ra (xem trên) + tiếp-vĩ-ngữ <i>-isme</i> < Lt. <i>-ismus</i>, Hl. <i>-ismos</i> chỉ những trạng-thái (1) không bình-thường	Arthritism, n.	Y. Tạng-phong-tiết

(1) *Arthritisme* là một danh-từ mới (tân-ngữ) do danh-từ *arthrite* mà ra, không có trong các tự-diễn Pháp ở thế-kỷ 19. Được Hàn-Lâm-Viện Pháp thu nhận vào năm 1932.

Arthrocentèse, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>kentein</i> , chích, đâm	Arthrocentesis, n.	Y. Thuật châm quan-tiết
Arthrodèse, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>desis</i> , sự cột, buộc	Arthrodesis, n.	Y. Thuật đóng quan-tiết
Arthrodié, f. Hl. <i>arthrôdia</i> , một loại khớp đặc-biệt (một chi- phân của loại khớp xương <i>diarthrosis</i> của Y- sĩ Galien) (1)	Arthrodia, n.	ĐỘNG. Tiết artro- dia
Arthrodynie, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>odulê</i> , sự đau	Arthrodynia, n.	Y. Đau quan-tiết
Arthrogène, a. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>gennân</i> , sinh	Arthrogenous, a.	Y. Quan-tiết-sinh
Arthrogramme, m. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>gramma</i> , chữ viết	Arthrogram, n.	Y. Quan-tiết-đồ
Arthrographie, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>graphê</i> , sự viết, sự vẽ < <i>graphein</i> , viết, vẽ	Arthrography, n.	Y. Phép quan-tiết-ký

(1) Có tác-giả (thí-dụ, trong *Webster's New Twentieth Century Dictionary of English Language, Second edition*, The World Publishing Company, Cleveland and New-york, 1968, trang 105) cho rằng *arthrodia* do *arthron*, khớp, và *eidos*, hình dáng. Sự giải-thích này, theo chúng tôi, không được thỏa-đáng, vì *eidos* cho ra tiếp-vĩ-ngữ *-eidês* (căn-nguyên của tiếp-vĩ-ngữ Pháp *-olde*, và tiếp-vĩ-ngữ Anh *-oid*). Mặt khác, Galien dùng *arthrôdia* chứ không dùng *arthroeidês*.

Arthrologie , f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>logos</i> , sự luận, sự học	Arthrology , n.	Y. Quan-tiết-học
Arthrolyse , f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>lysis</i> , sự giải, sự tan < <i>lyein</i> , giải, tan	Arthrolysis , n.	Y. Quan-tiết-giải
Arthropathie , f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>pathos</i> , bệnh.	Arthropathy , n.	Y. Bệnh quan tiết-
Arthropyte , m. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>phuton</i> , cây cỏ, thực-vật	Arthropyte , n.	Quan-tiết-thực-vật
Arthroplasia ou arthroplastie , f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>-plastia</i> < <i>plas-</i> <i>tos</i> , được làm thành hình < <i>plassein</i> , tạo- hình	Arthroplasty , n.	Y. Thuật chỉnh-hình quan-tiết
Arthropodes , m. pl. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>pous</i> , <i>podos</i> , chân	Arthropod , n.	Tiết-túc
Arthrose , f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + tiếp-vi-ngũ y- học <i>-ose</i> < tiếp-vi-ngũ Hy-lạp <i>-osis</i> , chỉ những trạng-thái bất-bình- thường, đau ốm. Nghĩa Y-học : chỉ những bệnh kinh-niên hoặc những bệnh không viêm-tính	Arthrosis , n.	Y. Bệnh quan-tiết hư

Arthrospore, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>spora</i> , hạt	Arthrospore, n.	THỰC. Tiết-bao-tử
Arthrostomie, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>stomoun</i> , tạo một cái lỗ, tạo một cái miệng < <i>stoma</i> , miệng	Arthrostomy, n.	Y. Thuật thông- khẩu quan-tiết
Arthrotomie, f. Hl. <i>arthron</i> , chỗ nối, khớp + <i>tomê</i> , sự cắt < <i>temnein</i> , cắt	Arthrotomy, n.	Y. Thuật thiết-khai quan-tiết, thuật mổ quan-tiết

ASTER(I)-, ASTER(O)- Hy-lạp *astêr, asteros* ngôi sao.

		Tinh 星
Aster, m. Hl. <i>astêr</i> , ngôi sao	Aster, n.	TỄ-BÀO. Thề sao, tinh-thề THỰC. Cây thúy- cúc
Astérie, f. Hl. <i>astêr</i> , ngôi sao	Asterias, n.	Động. Hải-tinh
Astérion, m. Hl. <i>astêr</i> , ngôi sao	Asterion, n.	CƠ-THỀ. Thóp sao. Tinh-điểm
Astérisme, m. Hl. <i>asterismos</i> , sự ghi dấu bằng ngôi sao < <i>asterizein</i> , ghi dấu bằng ngôi sao < <i>astêr</i> , ngôi sao	Asterism n.	THIÊN. Tinh-quần KHOÁNG. Tinh- hình ẤN-LOÁT. Tinh- quần
Astérisque, m. Hl. <i>asteriskos</i> , ngôi sao nhỏ < <i>astêr</i> , ngôi sao	Asterisk, n.	Dấu hình sao, dấu sao
Astéroïde, m. Hl. <i>asteroeidês</i> < <i>astêr</i> , ngôi sao + <i>-eidês</i> < <i>eidôs</i> , hình dạng	Asteroid, n.	Tinh-trạng

ASTRO- Hy-lạp *astron*, ngôi sao, sao, tinh-tú, thiên-thê.

Trong danh-từ kết-hợp, *astro-* có nghĩa :

1. Trong thiên-văn-học, thuộc ngôi sao, như trong *astrophysique*, thiên-thê-vật-lý-học.
2. Trong sinh-học, thuộc xạ-thê, như trong *astrosphère*, tinh-cầu.

Tinh

星

Astroblaste , m. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>blastos</i> , mầm	Astroblast , n.	SINH. Tinh-phôi, tinh-sơ-bào
Astrobiologie , f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>bios</i> , sự sống + <i>logos</i> , sự luận, sự học	Astrobiology , n.	Tinh-sinh-học
Astrocyte , m. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>kutos</i> , tế-bào	Astrocyte , n.	Y. Tinh-bào
Astrocytome , m. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>kutos</i> , tế-bào + tiếp-vi- ngữ y-học <i>-ome</i> < tiếp- vi-ngữ Hy-lạp <i>-ōma</i> chỉ bệnh bứu độc, bệnh tân-tạo (ung-thư)	Astrocytoma , n.	Y. Bướu tinh-bào
Astrolabe , m. Hl. <i>astrolabon</i> < <i>astron</i> , ngôi sao + <i>lambanein</i> , lấy	Astrolabe , n.	THIÊN. Kiếng trắc- tinh
Astrologie , f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>logos</i> , sự luận, sự học	Astrology , n.	Chiêm-tinh-thuật

Astrométrie, f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>metron</i> , sự đo	Astrometry, n.	THIÊN. Phép tính- kế, phép trắc-tính
Astronaute, n. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>nautês</i> , người thủy-thủ, người đi biển < <i>naus</i> , thuyền	Astronaut, n.	Hành-tinh-gia
Astronautique, f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>nautikos</i> , thuộc sự đi tàu, thuyền, hàng-hải < <i>nautês</i> , người thủy- thủ, người đi biển < <i>naus</i> , thuyền	Astronautics, n. pl.	Hàng-không hành- tinh-học
Astronéf, m. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + Pháp <i>nef</i> , thuyền (1) < Lt. <i>navis</i> , thuyền	(Space-ship, n.)	Tinh-thuyền
Astronomie, f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>nomos</i> , luật	Astronomy, n.	Thiên-văn-học
Astrophotographie, f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>phôs</i> , <i>phôtos</i> , ánh-sáng + <i>graphein</i> , viết, ký	Astrophotogra- phy, n.	THIÊN. Tinh-ảnh- ký
Astrophysique, f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>phusis</i> , thiên-nhiên	Astrophysics, n. pl.	Thiên-thê-vật-lý- học, tinh-vật-lý-học
Astrosphère, f. Hl. <i>astron</i> , ngôi sao + <i>sphaira</i> , quả cầu, bầu	Astrosphere, n.	TẾ-BÀO. Tinh-cầu

(1) Nghĩa *thuyền* được dùng trong ngôn-ngữ Pháp từ thế-kỷ thứ 11 đến 16.

ATEL(O)- Hy-lạp *atelês*, không đầy-đủ, không hoàn-toàn < *a-*, không + *teleios*, đầy-đủ.

Atélectasie, f. Hl. <i>atelês</i> , không đầy- đủ + <i>ektasis</i> , sự nở rộng, sự bành-trướng	Atelectasis, n.	Y. Sự khiêm-trướng
Atélieuse. ou, atélieuse, f. Hl. <i>ateleiosis</i> sự không hoàn-toàn < <i>atelês</i> , không hoàn-toàn	Ateleiosis, or ateliosis, n.	Y. Trạng-thái bất- toàn
Atélecephalie, f. Hl. <i>atelês</i> , không đầy đủ + <i>egkephales</i> , não-bộ	Atelencephalia, n.	Y. Não-bộ bất-toàn
Atéloprosopie, f. Hl. <i>atelês</i> , không đầy-đủ + <i>prosôpon</i> , mặt	Ateloprosofia, n.	Y. Tật diện-bất- toàn

AUDI(O)- La-tinh *audire*, nghe, hoặc *audio*, tôi nghe.

Thính
聽

Audible , a. La-tinh trung-cổ <i>audibilis</i> có thể nghe được < Lt. <i>audire</i> , nghe	Audible , a.	Có thể nghe được
Audience , f. Lt. <i>audientia</i> , sự nghe < <i>audiens</i> , phân-từ hiện-tại của <i>audire</i> , nghe	Audience , n.	Sự cầu-thính. Sự yết-kiến, thính-chúng PHÁP. Sự thầnthính.
Audiogramme , m. Lt. <i>audire</i> , nghe + <i>gramma</i> chữ viết, dấu hiệu	Audiogram , n.	Thính-dồ
Audiologie , f. Lt. <i>audire</i> , nghe + Hl. <i>logos</i> , sự luận, sự học	Audiology , n.	Thính-học
Audiomètre ou audimètre , m. Lt. <i>audire</i> , nghe + Hl. <i>metron</i> , sự đo	Audiometer , n.	Máy thính-kế
Audiovisuel , a. Lt. <i>audire</i> , nghe + Hậu La-tinh <i>visualis</i> < Lt. <i>visus</i> , sự thấy < <i>videre</i> , thấy	Audiovisual , a.	(Thuộc) thính-thị
Audiphone , m. Lt. <i>audire</i> , nghe + Hl. <i>phônê</i> , tiếng nói, âm-thanh	Audiphone , n.	Máy thính-âm

Auditeur, m. Lt. <i>auditor</i> , người nghe < <i>audire</i> , nghe	Auditor, n.	Thính-giã
Auditif, a. Do La - tinh <i>auditus</i> , phân-từ quá - khứ của <i>audire</i> , nghe	Auditory, a.	Thuộc thính-giác
Audition, f. Lt. <i>auditio</i> , thính-giác < <i>auditus</i> , phân-từ quá- khứ của <i>audire</i> , nghe	Audition, n.	Thính-giác
Auditoire, m. Lt. <i>auditorium</i> , chỗ đến đề nghe < <i>auditorius</i> , thuộc thính-giác < <i>au- dire</i> , nghe	Auditory, n.	Thính-đường. Thính-giã
Auditorium, m. Lt. <i>auditorium</i> , chỗ đến đề nghe < <i>auditorium</i> , thuộc thính - giác < <i>audire</i> , nghe	Auditorium, n.	Thính-đường

AURI- La-tinh *auris*, tai

Nhi

耳

Auriste, m.

Lt. *auris*, tai

Aurist; n.

Y. Nhi-khoa-gia

Auriforme, a.

Lt. *auris*, tai + *-formis*

< *forma*, hình

Auriform, a.

Hình tai

AURICUL- La-tinh *auricula* (súc-tiêu-từ của *auris*, tai) tai nhỏ, vành tai, tai.

Nhi
耳

Auriculaire, a.

Lt. *auricularis*, thuộc tai

< *auricula*, tai

Auricular, a.

Y. Thuộc tai, thuộc
tâm-nhi

Auricule, f.

Lt. *auricula*, tai nhỏ

Auricula, n.

ĐỘNG. Tiêu-nhi

AUTO- Hy-lạp *autos*, tự, tự mình.

Trong ngôn-ngữ Tây-phương hiện-tại *Auto* cũng là chữ viết tắt của *automobile*, xe hơi, xe ô-tô.

Trước một nguyên-âm, *aut-*

Tự
自

Auto-agglutination, f.

Hl. *autos*, tự + danh-từ *agglutination* < Lt. *agglutinatio* < *agglutinare*, làm dính lại, dán dính lại < (*ad-*), đến, chỉ xu-hướng + *glutinare*, dán < *gluten*, chất keo

Auto-agglutination, n.

Sự tự-ngưng-tập

Auto-allumage, m.

Hl. *autos*, tự + danh-từ *allumage* < Lt. bình-dân *alluminare* < Lt. *luminare*, soi sáng, thắp sáng < *lumen*, ánh sáng

(Self-ignition, n.)

CƠ. Sự tự bắt-lửa

Autobiographie, f.

Hl. *autos*, tự + danh-từ *biographie* < Hl. *biographia* < Hl. *bios*, sự sống, đời sống + *graphein*, viết

Autobiography, n.

Tự-truyện, tiểu-sử tự-thuật

Autocatalyse, f.

Hl. *autos*, tự + danh-từ *catalyse* < Hl. *katalysis*, sự hòa-tan < *kata*, đi xuống + *lysis*, sự giải, sự tan

Autocatalysis, n.

HÓA. Sự tự-xúc-tác

Autochrome, a. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>chrôma</i> , màu, sắc	Autochrome, a.	Tự-sắc
Autochtone, n. Hl. <i>autokhthôn</i> , sinh tại đất đó < <i>autos</i> , tự + <i>khthôn</i> , đất	Autochthon, n.	Dân bản-thổ (thổ-dân)
Autoclave, m. Hl. <i>autos</i> , tự + Lt. <i>cla- vis</i> , chìa khóa (chỉ sự khóa kín)	Autoclave, n.	LÝ,HÓA. Nồi hấp kín
Autocrate, m. Hl. <i>autokratês</i> , người cai-trị theo mình, nhà độc-tài < <i>autos</i> , tự mình + <i>kratein</i> , cai-trị	Autocrat, n.	Nhà độc-tài
Autocratie, f. Hl. <i>autokrateia</i> , quyền tuyệt-đối < <i>autokratês</i> , người cai-trị theo mình, nhà độc-tài : <i>autos</i> , tự mình + <i>kratein</i> , cai-trị	Autocracy, n.	Sự độc-tài
Autocritique, f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh- từ <i>critique</i> < Hl. <i>kritikos</i> < <i>krinein</i> , phán-xét	Autocriticism, n.	Sự tự-kiểm-thào
Autodétermination, f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh- từ <i>détermination</i> < Lt. <i>determinatio</i> , sự định, sự quyết-định, sự cương-quyết	(Self-determi- nation, n.)	Sự tự-quyết

Autodestruction, f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh-từ <i>destruction</i> , sự phá-hoại < Lt. <i>destructio</i> , sự phá-hoại	(Self-destruction, n.)	Sự tự phá-hủy, sự tự-hủy
Autodidacte, m.. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>didasken</i> , dạy, học	Autodidact, n.	Người tự-học
Autodigestion, f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh-từ <i>digestion</i> , sự tiêu-hóa < Lt. <i>digestio</i> , sự phân-phát (Sự phân - phát dưỡng-chất cho toàn-thể, sự tiêu-hóa)	Autodigestion, n.	Sự tự-tiêu-hóa
Autodrome, m. <i>Auto</i> , chữ viết tắt của <i>automobile</i> , xe hơi + Hl. <i>dromos</i> , sự chạy, sự chạy đua	Autodrome, n.	Trường đua xe hơi
Autodyne, a. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>dunamis</i> , lực	Autodyne, a.	Tự-phách
Autofécondation, f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh-từ <i>fécondation</i> , sự làm thụ-tinh, sự làm thụ-thai < Lt. <i>fecondare</i> , làm phì-nhiều, làm thụ-tinh, làm thụ-thai	(Self-fecundation, n.)	Sự-tự thụ-tinh

Autofermentation , f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh-từ <i>fermentation</i> , sự phát-diều < Lt. <i>fermentum</i> , điều-tổ < <i>fervere</i> , sôi lên	[Self-fermentation, n.]	Sự tự-phát-diều
Autogamie , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>gamos</i> , sự hôn-phối	Autogamy , n.	THỰC, ĐỘNG. Sự tự-giao-phối
Autogène , a. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>genos</i> < <i>gennân</i> , sinh	Autogenous , a.	Y. Tự-sinh
Autogènèse , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>genesis</i> , sự sinh, sự khởi-nguyên	Autogenesis , or. autogeny , n.	THỰC, ĐỘNG. Sự tự-sinh. Sự tự-phát-nguyên
Autographe , m. Lt. <i>autographum</i> < Hl. <i>autographos</i> , tự tay viết < <i>autos</i> , tự + <i>graphein</i> , viết	Autograph , n.	Thủ-bút
Autographie , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>graphein</i> , viết	Autography , n.	Thuật in thạch-bản
Autogreffe , f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh-từ <i>greffe</i> , sự ghép, sự tháp < Lt. <i>graphium</i> , mũi nhọn để viết, con dao để ghép < Hl. <i>graphis</i> , mũi nhọn để viết, con dao để ghép	Autoplasty , n.	Tự-ghép

<p>Autohématothérapie, ou. autohémothérapie, f. Hl. <i>autos</i>, tự + <i>haima</i>, <i>haimatos</i>, máu + <i>therapeia</i>, sự săn-sóc, sự chữa trị</p>	<p>Autohemothe- rapy, n.</p>	<p>Tự-huyết-liệu-pháp</p>
<p>Auto-induction, f. Hl. <i>autos</i>, tự + danh-từ <i>induction</i> < Lt. <i>inductio</i> < <i>inductus</i>, phân-động-từ quá khứ của <i>inducere</i>, < <i>in</i>, tới + <i>ducere</i>, dẫn</p>	<p>[Self-induction, n.]</p>	<p>LÝ. Sự tự-cảm-ứng</p>
<p>Auto-infection, f. Hl. <i>autos</i>, tự + danh-từ <i>infection</i> < Hậu Latinh <i>infectio</i> < <i>infectus</i>, phân-động-từ quá khứ của <i>inficere</i>, thấm vào trong, nhuộm</p>	<p>Auto-infection, n.</p>	<p>Y. Sự tự-nhiễm</p>
<p>Auto-intoxication, f. Hl. <i>autos</i>, tự + danh-từ <i>intoxication</i> < Lt. <i>intoxicare</i>, thụ-độc < <i>in</i>, ở trong + <i>toxicare</i>, ngấm chất độc</p>	<p>Auto-intoxica- tion, n.</p>	<p>Y. Sự tự-thụ-độc</p>
<p>Autolyse, f. Hl. <i>autos</i>, tự + <i>luisis</i>, sự giải, sự tan</p>	<p>Autolysis, n.</p>	<p>THỰC, ĐỘNG. Sự tự-giải</p>
<p>Automatique, a. Hl. <i>automatos</i>, cử-động một mình < <i>autos</i>, tự mình + (có lẽ) <i>mateuein</i>, ráng, ráng làm, hoặc <i>maomai</i>, hay <i>maiomai</i>, tôi tìm, tôi ráng</p>	<p>Automatic, a.</p>	<p>Tự-động</p>

Autonome , a. Hl. <i>autonomos</i> , độc-lập < <i>autos</i> , tự + <i>nomos</i> , luật	Autonomous , a.	ĐỘNG. Tự-lập
Autophagie , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>phagein</i> , ăn	Autophagy , n.	ĐỘNG. Sự tự-thực
Autophyte , m. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>phuton</i> , cây cỏ, thực-vật	Autophyte , n.	THỰC. Tự-dưỡng thực-vật
Autopsie , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>opsis</i> sự thấy	Autopsy , n.	Y. Sự mò tử-thi, sự thi-khán-nghiệm
Autophilie , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>philein</i> , thích, ưa	Autophilia , n.	Sự tự-tôn
Autophobia , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>phobos</i> , sự sợ	Autophobia , n.	Y. Chứng tự-khủng
Autosome , m. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>-some</i> , chữ viết tắt của <i>chromo- some</i> < Hl. <i>chrōma</i> , sắc + <i>sōma</i> , thê	Autosome , n.	TẾ-BÀO. Đông-nhiễm-thê
Autoscopie , f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>skopein</i> , xem	Autoscopy , n.	Sự tự-thị
Autosuggestion , f. Hl. <i>autos</i> , tự + Lt. <i>suggestio</i> < <i>suggestere</i> , mang ở dưới, gợi, dẫn ý	Autosuggestion , n.	TRIẾT. Sự tự-kỷ âm-thị

Autotomie, f. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>tomê</i> , sự cắt, < <i>temnein</i> , cắt	Autotomy, or autotomia, n.	ĐỘNG. Sự tự-thiết, sự tự-đoạn
Autotrophe, a. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>trophê</i> , thức ăn, dưỡng-chất < <i>trephein</i> , dưỡng	Autotrophic, a.	THỰC. Tự-dưỡng
Autotransformateur, m. Hl. <i>autos</i> , tự + danh- từ <i>transformateur</i> < Lt. <i>transformare</i> < <i>trans</i> , bên kia + <i>formaré</i> , thành hình	Autotransformer, n.	LÝ. Máy tự-biến- điện, máy tự-biến
Autotropisme, m. Hl. <i>autos</i> , tự + <i>tropos</i> , sự quay xoay, sự hướng < <i>trepein</i> , quay, xoay, hướng	Autotropism, n.	ĐỘNG. Sự tự- hướng
Autovaccin, m. Hl. <i>autos</i> , tự + danh- từ <i>vaccin</i> thuốc chủng < Lt. <i>vaccinus</i> thuộc bò cái < <i>vacca</i> , bò cái (1)	Autovaccine, n.	Y. Thuốc tự-chủng
Autoxydation, f. Hl. <i>autos</i> , tự + danh- từ <i>oxydation</i> < Hl. <i>oxus</i> , chua (2)	Autoxydation, n.	HOÁ. Sự tự-oxid- hóa

(1) Thuốc chủng đầu-tiên (để ngừa bệnh đậu) chế bằng nốt mụn tạo trên mình con bò cái.

(2) Lúc xưa người ta cho rằng oxigen sinh ra acid (*oxus*, chua, acid + *gennân*, sinh).

AUXO- Hy-lạp *auxein*, tăng thêm, tăng-trưởng.

Tăng-trưởng

增 長

Auxesis , m. Hl. <i>auxesis</i> , sự tăng-trưởng < <i>auxein</i> , tăng-trưởng	Auxesis , n.	SINH. Sự tăng-trưởng
Auxine , f. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + tiếp-vĩ-ngữ <i>-ine</i> , chỉ một chất hóa-học.	Auxin , n.	HOÁ. Auxin, tăng-trưởng-tổ
Auxocardie , f. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + <i>kardia</i> , quả tim	Auxocardia , n.	Y. Trương-tâm, tăng-trưởng-tâm
Auxochrome , a. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + <i>chrôma</i> , sắc	Auxochromic , a.	HOÁ. Trạ-sắc
Auxocyte , m. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + <i>kutos</i> , tế-bào	Auxocyte , n.	THỰC. Tăng-trưởng-bào
Auxomètre , m. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + <i>metron</i> , sự đo	Auxometer , n.	Tăng-trưởng-kế
Auxospore , f. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + <i>spora</i> hoặc <i>sporos</i> , hạt giống	Auxospore , n.	THỰC. Tăng-trưởng bào-tử
Auxotrophe , a. Hl. <i>auxein</i> , tăng-trưởng + <i>trophê</i> , đồ ăn, dưỡng-chất < <i>trephein</i> , nuôi dưỡng	Auxotrophic , a.	Tăng-trưởng-dưỡng

AVI- La-tinh *avis*, chim.

Aviaire , a. Lt. <i>avis</i> , chim	Avian , a.	Thuộc về chim
Aviation , f. Lt. <i>avis</i> , chim	Aviation , n.	Hàng-không
Aviculture , f. Lt. <i>avis</i> , chim + <i>cultura</i> , sự trồng - trọt, sự nuôi dưỡng	Aviculture , n.	Nghề nuôi chim
Avion , m. Lt. <i>avis</i> , chim	[Aeroplane , or airplane , n.]	Máy bay, phi-cơ